

WISSELWERKING

17 april 1964

Goedenavond, vrienden.

Allereerst wijs ik u er op, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Ons onderwerp van de dag gaf ik de titel:

WISSELWERKING

Er zijn vele mensen, die in deze dagen iets willen verbruiken en toch ook behouden, ofschoon zij weten, dat zij door het gebruik van het begeerde dit gelijktijdig zullen moeten verliezen. Zij trachten zichzelf en anderen wijs te maken, dat hun opzet toch wel alle mogelijkheden inhoudt, om verbruik en bezit met elkander te verenigen. Een bekend voorbeeld hiervan kunnen wij - ik hoop, dat dit voor u niet een te vervelend voorbeeld wordt - vinden in de artsenstakingen in België en de daarmee verwante bewegingen, die wij op het ogenblik onder meer in Zweden en W. Duistland zien ontstaan.

Wanneer men aan de medicus denkt, zo ziet men in de eerste plaats een mens met roeping. Hij is dus de dienaar uit eigen wil. Hij is, juist door zijn roeping, een vertrouwenspersoon, die niet aan eigen belangen zal denken, maar leeft voor zijn patiënten. Op grond van dit alles neemt de medicus - met nog enkele soortgelijke beroepen - een bijzondere plaats in de samenleving in. Nu echter gaat deze groep van medici vanuit zich voor eigen belangen ageren op dezelfde wijze - stakingen enz. - als in het verleden ook bepaalde arbeidersgroepen gebruikten. Zij gaan hierbij uit van voor hen bestaande sociale noodzaken en de wensen van hun groep, zich daarbij baserende op wat zij noemen: hun rechten. In groep wensen zij dezen met uitsluiting van hun persoonlijke dienstbaarheid en verantwoordelijkheid tegenover hun patiënten te verwezenlijken. Let wel, dit standpunt is op zich aanvaardbaar, want ook voor hen bestaat het recht om te streven voor eigen rechten en welvaart.

Maar op het ogenblik, dat de artsen besloten op te treden als een vak of pressiegroep en te staken, wat het belang van de enkele patiënt - ik wil nog niet eens zeggen dat het belang van alle zieken hierbij betrokken was - van een enkele patiënt dus, die toch maar steeds weer zijn leven aan de arts moet toevertrouwen, tijdelijk terzijde gesteld. De mens, die voor gezondheid en leven van de arts afhankelijk is, moest ervaren, dat zijn welzijn door deze mensen met roeping toch wordt achtergesteld bij andere belangen. Dit betekent, dat in de ogen van menige patiënt de medicus zoiets is geworden als een loodgieter voor meer interne menselijke zaken. Het wil ook zeggen, dat de patiënt zich bij het zien van de medicus - zoals hij dit ook bij het bezoek van leden van andere vakgroepen pleegt te doen - zich gaat afvragen, in hoeverre bij gegeven raad en therapie, het werkelijke belang van de patiënt, en in hoeverre het eigen belang van de arts bepalend was. Er is dus sprake van een aanmerkelijke vermindering van vertrouwen in de arts en de door hem gegeven raad.

Ik wil graag aannemen, dat ook na deze staking de Belgische arts alles zal doen, om zijn zieken te doen genezen. Maar zijn uitzonderingspositie heeft hij verspeeld: hij gaf de mensen een argument in handen, waardoor hij van zijn voetstuk kon worden gehaald en hem naast de gewone mensen te stellen - de gewone mensen met al hun zelfzucht en eigenbelangen - waarbij de belangen van anderen in wezen vaak pas op de tweede of zelfs de laatste plaats komen.

Toch weten wij, dat het overwicht van de medicus op de patiënt, het geloof in de medicus als een soort magische mens, die heersen kan over de in dit opzicht psychologisch zwakker staande patiënt, vaak voor vijftig of meer ten honderd, het resultaat van de therapie kan bepalen. De mogelijkheden van dit overwicht, deze 50% aan niet geheel rationeel verklaarbare genezingsmogelijkheden, deze extra energie van het vertrouwen, heeft men in de waagschaal gesteld.

Nu kan men als medicus in België misschien wel stellen: wat wij deden was geheel gerechtvaardigd. Mijn antwoord hierop zal dan echter steeds weer moeten luiden: Beseft u dan niet, dat men niet aan de ene kant een uitzonderingspositie in de maatschappij, ja, t.a.v. alle medemensen in kan nemen en toch aan de andere kant zich precies zo gedragen als dezen?

Wanneer er morgen misschien eens een vakbond van dominees of pastoors zou worden gevormd die zou besluiten de kerken gesloten te houden, geen zieken meer te bezoeken, geen sacramenten meer te bedienen, omdat zij meer salaris willen hebben, vrijdom van belastingen eisen of zoiets, zo zou men al snel zeggen: de kerken, de priesters, de praat over roepingen is niets waard. Het gaat hier alleen maar om positie en geld. Of zoiets waar zou zijn of niet, kunnen wij dan verder buiten beschouwing laten. Wat telt, is dat dan de verhouding tussen priester of voorganger en de mens geschaad is op een wijze, die een juiste en verantwoorde uitoefening van dit beroep verder haast onmogelijk maakt.

Wij zullen nu eens gaan zien, wat een dergelijke mentaliteit voor gewone mensen kan betekenen, daarbij rekening houdende met het feit, dat een dergelijke mentaliteit en levenshouding niet alleen op het Ik en de medemensen, maar zelfs op de omgeving grote invloed kan uitoefenen.

Waar geloof is, waar vertrouwen bestaat, wordt de gehele omgeving immers met dit geloof of vertrouwen a.h.w. geladen. Er is dus een gunstige werking, die veel meer omvat dan de mens alleen. Ook zijn milieu maakt hiervan zonder meer deel uit. Op het ogenblik, dat je van een tempel een marktplein maakt - zoals in Jezus' dagen gebeurde - is het bezwaarlijkste niet, dat in de tempel handel wordt gedreven, maar wel, dat de heiligheid van de plaats wordt aangetast, zodat de mogelijkheid om daar de rust en de sfeer te vinden, waarin men God kan ontmoeten, aanmerkelijk afneemt, of zelfs verdwijnt.

In het eigen bestaan is men eveneens geneigd om enerzijds naar het mooie standpunt te zoeken, het ideaal, en aan de andere kant zich in strijd hiermede vooral voor te laten staan, op wat men zijn rechten pleegt te noemen. Het persoonlijk standpunt, dat de mensen innemen, is over het algemeen wel mooi en edel. Men wil de mensen helpen, vrede op aarde brengen, zielen tot God geleiden, de maatschappij gezond maken, de wereld voor de kinderen beter maken dan zij voor het ik was. Het klinkt allemaal waarlijk mooi. Maar hoe kan men deze dingen doen, wanneer men allereerst bedacht blijft op éigen rechten, éigen mogelijkheden, éigen wensen en zich dus allereerst baseert op alles wat onmiddellijk het eigen Ik betreft?

Men heeft de Franse zonnekoning vaak met een zekere verachting aangehaald: "Après nous le déluge..." Na ons de zondvloed.... Maar deze mens sprak in zijn dagen alleen iets uit, wat nu in deze tijd steeds meer in het menselijk gedrag tot uiting blijkt te komen.

Er is een voortdurende wisselwerking tussen de mens en zijn omgeving. Wanneer u, in uw huis, voortdurend onoprecht bent, zal ondanks de uiterlijke gladheid der verhoudingen toch een sfeer ontstaan, die onaangenaam is. Het is dan, alsof er iets in de lucht hangt, ook al weet men niet, wat. Men komt er dan vaak toe een dergelijk huis te ontvluchten, wat dan weer aanleiding wordt tot verder bedrog en zo de eigenaardige sfeer alleen maar versterkt. Bestaat een dergelijke sfeer lang genoeg, dan blijken er vreemde dingen te gaan gebeuren. Opeens blijkt, dat een muur van dit huis toch niet stevig genoeg was en scheuren gaat vertonen. Leidingen begeven het, lang voordat men gezien materiaal en gebruik daarop zou kunnen rekenen. Nu is de verklaring eenvoudig: de schuld ligt bij de bouwer. Maar het is toch ook wel enigszins de schuld van hen, die door het scheppen van een bepaalde sfeer, niet alleen de menselijke relaties, maar alle samenhangen in eigen omgeving aantasten.

Op het ogenblik, dat men in eigen leven komt tot handelingen, die in strijd zijn met eigen fraaie beginselen, waarvoor men zegt te leven en te willen sterven, veroorzaakt men rond zich gelijktijdig een sfeer die minder aangenaam is en zo veranderingen in de omringende materie. Volgens velen is het kinderlijk en bijgelovig, op grond van dit alles - wat nog wel controleerbaar, zo niet geheel verklaarbaar is - te besluiten, dat, wat in sommige landen geschiedt, wel een dergelijke sfeer zou kunnen wekken en zo tot grote rampen aanleiding zou kunnen zijn.

Onaanvaardbaar zal men het noemen, wanneer ik stel, dat het leven in een dergelijke sfeer van onevenwichtigheid voor sommige volkeren zal betekenen, dat hun producten gaan bederven of ongunstige eigenschappen vertonen, in kwaliteit teruglopen, terwijl de vlotheid van het verkeer eveneens in het gedrang komt hierdoor, de duurzaamheid van woningbouw, de betrouwbaarheid van de mens en alle materiaal - waarvan hij zich pleegt te bedienen - af zullen nemen. Toch zou ik voor deze gedachte een lans willen breken. Je kunt niet gelijktijdig edel zijn en ten koste van alles voor jezelf zorgen. Je kunt niet een schijn handhaven, zonder daardoor een werkelijkheid te scheppen, die minder stabiel en minder aanvaardbaar wordt.

Van hieruit wordt het moeilijker: onze onevenwichtigheden als mens en deze tegenstrijdigheden tussen denken en leven liggen nu eenmaal niet binnen het kader van de menselijke opvattingen. Zij blijven bevat binnen het kader van persoonlijk besef en persoonlijk gedrag. Zo neemt men voor zich heel vaak een zekere roeping aan: men heeft een taak in het leven - geestelijk of materieel - en beroept zich daarop, omdat deze a.h.w. de rechtvaardiging van eigen bestaan inhoudt. Gelijktijdig weigert men echter zichzelf zo nodig aan deze roeping te offeren.

Een eenvoudig voorbeeld hiervan vormt de moeder, die zegt te leven voor haar kinderen en dit als haar levenstaak beschouwt, maar in feite op egoïstische wijze eist, dat haar kinderen in de eerste of zelfs enige plaats voor háár leven. Het verschil tussen haar verklaring van eigen taak en de praktijk wenst een dergelijke moeder nooit te beseffen. Zo iemand zal niet alleen geconfronteerd worden met de onwil en vervreemding tussen eigen Ik en de kinderen of, in andere gevallen wanneer het kind in wilskracht sterk de mindere is, de slaafsheid van deze kinderen, maar zal tevens in eigen leven steeds weer eigenaardige spanningen ontmoeten, waardoor alles net ergens verkeerd schijnt te gaan en men steeds weer geconfronteerd wordt met onaangenameheden, die volgens eigen idee geheel onverdiend zijn.

Er zijn mensen, die zeggen te leven om andere mensen te helpen, zij doen dit bv. door de uitoefening van hun beroep bv. als loodgieter. Gelijktijdig berekenen zij echter de vergoedingen voor hun taak of hulp niet in overeenstemming met de arbeid en de werkelijke dienstverlening, doch in overeenstemming met eigen hebzucht. De loodgieters moeten het mij maar niet kwalijk nemen, wanneer ik stel, dat er onder hen zijn, die het bedrag op de rekening even wonderlijk weten te vermenigvuldigen t.a.v. de werkelijke kosten en werkzaamheden, als Jezus eens broden en vissen vermenigvuldigde. Het resultaat daarvan moet dan wel zijn, dat de arbeid steeds minder belangrijk wordt voor de mens, zodat zij steeds minder juist wordt volvoerd, terwijl de eisen, die men op grond van zijn arbeid aan het leven gaat stellen, steeds hoger worden. Dit brengt mede, dat steeds meer mensen een wantrouwen zullen gaan koesteren.

Iemand, die op bovengenoemde wijze zaken doet, zal door de wereld op een bepaald ogenblik beschouwd worden als een oplichter. Dit is onaanvaardbaar, zodat men er al snel toe overgaat, dan maar te handelen volgens de feiten, die men nu eenmaal - naar men meent onrechtvaardig - aan eigen persoonlijkheid toeschrijft. Men verhoogt dan het reeds met onwerkelijke factoren vermenigvuldigde bedrag nogmaals met de somma van zijn verontwaardiging. Op deze wijze maakt men dan van een werkelijk verdiend bedrag van fl.15.- al snel een bedrag van fl.125.- Maar ergens veracht men daarom toch ook zichzelf, al zal men zich uiterlijk misschien beroepen op eigen integriteit of handigheid.

In plaats van een werken met het materiaal, zal een dergelijk mens op den duur alleen reeds door de sfeer, die hij met zich brengt, door zijn materiaal bestreden worden. In plaats van in eigen leven geluk en vrede als achtergrond te vinden, komt men steeds meer tot een opstandigheid tegen de gehele wereld, waardoor op den duur deze wereld zich ook tégen deze mens zal gaan keren.

Zolang dit zo wordt geformuleerd, zal menigeen dit nog wel willen overwegen en desnoods ook aanvaarden. Maar zodra ik ga zeggen, dat een loodgieter, die met een dergelijke instelling aan het werk gaat, dus ongeveer 40% meer ongevallen maakt tijdens zijn arbeid, waarbij het merendeel van ernstiger aard, dan iemand, die spontaan goed en eerlijk werkt, zo begint men aan de juistheid van het gestelde toch liever te twijfelen.

Zeg ik dan nog daarbij, dat zo iemand ook in zijn dagelijkse leren voortdurend geconfronteerd wordt met tegenvallers, ongelukjes, misgrepen, waaronder hij steeds intenser zal lijden dan anderen onder gelijksoortige omstandigheden, dan zegt men eenvoudig: dit is té dwaas.

Waarom? Zou dit nu werkelijk zo dwaas zijn? Wij kunnen dit alles zelfs nog verder uitwerken. Ik neem een bekend beeld:

Een hond heeft vlooiën. Hij trekt zich daarvan niet veel aan, tot téveel vlooiën gelijktijdig lastig worden op dezelfde plaats. Op dat ogenblik onderbreekt de hond elke andere activiteit om met tand en voet zich te verzetten tegen zijn kwelgeesten, al dan niet met als gevolg dodelijke ongevallen voor het geheel of een deel van de vlooiënkolonie. Onze hond heet: wereld. Een wereld, die uit materie bestaat, waarin nog een bezielende kracht woont ook. Zelfs indien wij dit laatste buiten beschouwing laten, kunnen wij nog stellen, dat deze materie haar oorspronkelijke vastheid en wetmatigheid in sterke mate zal verliezen, naarmate de mensen, die erop wonen meer onevenwichtig zijn. Er zullen dus rampen kunnen gebeuren als gevolg hiervan. Maar zoals de hond op sommige plaatsen moeilijk kan krabben, zal de aarde toch enkele plaatsen kennen, waar een aardbeving moeilijker mogelijk is, of stormen niet zo eenvoudig kunnen worden veroorzaakt. Een hond zal in dergelijke gevallen toch krabben, maar alleen daarbij actie veroorzaken op plaatsen, waar niet de werkelijke bron van jeuk aanwezig is. De aarde zal reageren door storingen te veroorzaken op andere plaatsen. Wanneer een wereld psychisch onevenwichtig is, zal een ramp ontstaan. Wanneer er een ramp ontstaat, die een groot genoeg deel van de wereld beroert, of een reeks van rampen, ontstaat een verdere onevenwichtigheid, die bv. voert tot verkeerde voorlichting, valse geruchten en informaties: de stoffelijke onevenwichtigheid wordt gevolgd door grotere onredelijkheid op mentaal vlak.

Ik kan u hiervoor wel een voorbeeld geven:

De aardbevingen, die in Alaska en elders plaats vonden, schiepen bv. de mentaliteit, de onoverlegde denkwijze, waardoor een aanvaarden en verkondigen van het gerucht van Chroesjtsjov's dood mogelijk werd. In de reacties waren nog evenwichtigheid en redelijkheid aanwezig. Stel nu eens, dat de mens deze redelijkheid ook verloren zou hebben. Dan zou men misschien gezegd hebben: dit wordt oorlog. Laat ons dan de eersten zijn om te schieten. Zover van de werkelijkheid is dit beeld niet verwijderd. Er zijn namelijk mensen geweest, die onmiddellijk na de verbreiding van dit gerucht - en dus reeds voor dit bevestigd of ontkend kon worden - meenden, dat een bepaalde vloot bommenwerpers diende op te stijgen met gewapende atoomladingen, om de tegenstander bij de eerste tekenen van onrust te kunnen aanvallen. En bijna was dit werkelijk gebeurd. Daarvan heeft men u niets verteld. Dat kan ook niet, want dan zou u bang worden. U mag niet bang zijn vanwege welvaart en politiek, begrijpt u? Dat is nu een voorbeeld van een dergelijke wisselwerking.

Laat ons een ander voorbeeld hiervan nemen:

Er is in China een toenemende onrust en een sfeer van onbehagen. Dit moest zover dit maar mogelijk was op de buitenwereld gericht worden. Men heeft dit geprobeerd met acties tegen Formosa, maar voelde zich niet sterk genoeg om een mogelijke wereldoorlog te riskeren. Men wendde zich daarop naar het zuiden toe, waarmede men een deel van de Aziatische wereld aantastte, dat volgens oude Russische verlangens tot de Russische invloedssfeer diende te behoren. Hierdoor, en niet in de eerste plaats door een ideologisch geschil, werd de verwijdering tussen Peking en Moskou veroorzaakt. Hierdoor echter veranderen in een groot deel van de wereld instelling en houding tegenover zowel Peking als Moskou. Dit veroorzaakte zowel economisch als politiek gevolgen, waardoor het machts evenwicht in de wereld verder werd verstoord en niet, zoals men hoopte, werd gestabiliseerd. De acties van Rusland en China t.a.v. elkaar echter verstoorde ook daar een bestaand evenwicht, waardoor een handhaven van deze scheiding niet aanvaardbaar is. Een werkelijke oplossing voor alle onevenwichtigheden in wereld en denken, die hier het gevolg van zijn, is alleen mogelijk, wanneer zowel in beide communistische staten als in de verdere wereld de mensen terug keren tot redelijk denken en zich niet op laten zwepen tot emotionaliteit en vooroordelen.

De onredelijke emotionaliteit, die deze onevenwichtigheden vergroot, kennen wij allen, ook in beperktere kring. Een verloochenen van eigen weten en inzichten speelt daarbij een grote rol. Men meent, dat iets geheel juist en goed is, doch ontdekt, dat een grote menigte een andere opvatting heeft. Men gaat dan op emotionele gronden al snel in deze menigte op en handelt in strijd met zichzelf. Dit is natuurlijk verkeerd. Bovendien, stel in plaats van 'menigte' het woord 'buren' en wij zien, dat een beantwoorden aan hún mening in strijd met eigen beter weten nog steeds een veel voorkomend verschijnsel is. Stel in de plaats van buren 'eigenbelang' en 'waardigheid' en het gestelde is een overal dagelijks voorkomend verschijnsel.

Voor ons betekent dit dat een wisselwerking tussen mens en wereld in deze dagen hoofdzakelijk gebaseerd schijnt te zijn op een verloochenen van eigen beter weten, een reeks van onjuiste reacties. Stel dan: onze reactie op de wereld is verkeerd. Wij kunnen van die wereld niet verwachten, dat zij naar onze intenties en niet naar onze daden zal reageren. Het resultaat is een spanning, die, zo zij een disharmonische sfeer ten gevolge heeft, zich zowel kan uiten in het breken van een ruit, het klemmen van een deur, als het instorten van een dak.

Alles, wat er in de kosmos bestaat, is gebonden met elk denken. Zolang dit denken evenwichtig is, zal het geheel van de omgeving - tot het duister toe - evenwichtig reageren, en leeft dan in een wereld van vaste verhoudingen en waarden, waarin men rationeel kan handelen, de gevolgen van zijn daden kan berekenen en vertrouwen kan op de vaste betekenis en inhoud van alles, wat rond het Ik bestaat.

Wordt de gedachte een onevenwichtige invloed, zo blijft een instabiele wereld over, die t.a.v. elke geestelijke waarde reeds andere uitwerkingen heeft dan redelijk vermoed zou kunnen worden. Daarnaast zullen ook de verschillende soorten van materie - en wel elk op eigen wijze - hierdoor worden aangetast. IJzer zal dus niet op dezelfde wijze reageren als beton, of beton juist zoals hout. Elk reageert op onevenwichtigheid op eigen wijze. In ijzer zal bv. een grotere trillingsgevoeligheid met alle daaraan verbonden vermoeidheidsverschijnselen en mogelijke breuken, ontstaan. Cement en beton zullen komen tot een abnormaal grote vochtabsorptie met vermindering van kernhardheid, waardoor verbrokkeling en verpulvering het gevolg kunnen worden. Hout heeft grotere neiging tot rot en werkt meer dan normaal. En dit zijn maar enkele van de mogelijke verschijnselen. Voor elk materiaal kunnen wij, op grond van de hoofdeigenschappen daarvan wel zeggen, waarin de reactie op instabiliteit zich naar buiten toe zal uiten.

De mens kent deze verschijnselen echter nog niet. Hij is zich er niet van bewust. Zodra hij instabiel wordt, zal hij echter een zeer grote kennis moeten bezitten van de reactiemogelijkheden van de wereld rond zich, om maar ongeveer te kunnen weten, waar hij nu eigenlijk aan toe is. De berekenbare, geestelijk en redelijk leefbare wereld wordt dus vervangen door een onredelijke, niet beheers- of berekenbare en dus ook minder leefbare wereld. Het bestaan van een dergelijke situatie betekent, dat een terugkeer tot het oude niet onmiddellijk mogelijk is en dat de mens opnieuw zal moeten leren, zijn wereld en zichzelf juist te kennen en te beheersen, om tot een redelijke beheersbaarheid van eigen milieu te komen. Theoretisch is dit mogelijk door een verzamelen van kennis, maar daarvoor heeft men de tijd niet.

Dit is een eigenaardig verschijnsel. Degenen, die denken dat dit alles bijgeloof is en stellen, dat rampen natuurlijk altijd wel plaats zullen vinden, ongelukken altijd wel zullen voorkomen, evenals materiaalfouten, kan men moeilijk een bewijs leveren van het gestelde. Maar degene, die dit alles wil onderzoeken, zal tot de vreemde ontdekking komen, dat er plaatsen zijn, waar deze onevenwichtigheid bijzonder groot is, of door menselijk denken geconcentreerd wordt. Hij zal constateren, dat deze plaatsen een boven het gemiddelde liggende aantal rampen zullen vertonen - of in nabij gelegen plaatsen - waarvoor geen redelijke gronden aanwezig lijken te zijn.

Men zal verder ontdekken, dat bv. materiaalvermoeidheid bij vliegtuigen niet bij alle maatschappijen gelijkelijk en even fataal optreedt, wanneer men dus met het zelfde type vliegtuigen werkt en gelijke verkeersdichtheid kent. Men zal ontdekken, dat bij maatschappijen, waar een periode van sterk onbehagen was in de voorgaande 18 maanden, dit verschijnsel meer voor komt dan elders.

Men zal ontdekken dat bij gelijke verkeersdichtheid en snelheid op bepaalde wegen meer ongevallen gebeuren dan op andere wegen, zonder dat hiervoor verder een reden gegeven kan worden. Men kan zelfs plaatsen aanduiden - men geeft soms wel aardstralen hiervan de schuld - waar het aantal ongevallen zo groot is in vergelijking met andere wegen of zelfs de verdere omgeving, dat men hiermede eenvoudig geen raad weet. Men vraagt zich dan vaak af, waaraan dit toch wel ligt, omdat er geen aanwijsbare oorzaak is.

Indien wij echter stellen, dat onevenwichtigheid op een bepaalde plaats kan blijven bestaan in de materie, ook wanneer er geen mensen meer zijn, dan wordt de toestand anders. Voor een voorbeeld kunnen wij misschien het beste even naar Engeland toegaan.

Niet lang geleden werd hier een snelweg aangelegd, die voor een deel loopt over een gebied, dat vroeger een heilig woud van de druiden was, een van de wouden, waarin de minder aangename praktijken van de latere druiden plaats vonden. De gehele weg - een verbinding van 40 mijl - loopt ongeveer twee mijl over dit gebied. Nu valt op, dat op deze twee mijlen het aantal ongevallen met ernstige afloop ongeveer 20 keer zo talrijk is als op elk willekeurig deel van gelijke lengte in het verdere traject. Redelijk gezien is de oorzaak hiervoor niet aanwijsbaar. Nu kan worden gezegd, dat de sfeer van deze heilige wouden in de oude tijd wel positieve mogelijkheden had voor de mens die ingesteld was op deze sfeer. Maar dit is niet het geval voor de moderne mens, die door leven en gedachten strijdig is met deze sfeer en daarop toch onbewust zal reageren.

Men kan zeggen, dat op het bedoelde stuk weg de omgeving iets uitstraalt, waardoor elke fout vergroot en versterkt wordt. Dit geldt voor de mens en voor het materiaal, dat uit een andere levenssfeer dit gebied binnentreedt. Iemand, die oplettend is en in een auto rijdt, die geheel in orde is, zal hiervan weinig bemerken. Maar wanneer er bv. een fuseeopen is weggelaten, of een schroef zwak of niet in orde is, zal dit juist op deze plaats vaak merkbaar worden. Dit is voor vele ongevallen aansprakelijk.

Men zal dit bijgeloof noemen. Men kan door middel van statistieken wel aantonen, dat het gestelde niet onjuist is, maar de gegeven verklaring is voor de doorsnee mens van heden redelijk onaanvaardbaar. Neemt men echter de mogelijkheid aan, dan zal men redelijk denkende en onderzoekende tot de conclusie moeten komen, dat inderdaad ongevalsplaatsen, plaatsen met occulte werkingen, zowel als plaatsen, waar sommige ziekten niet bestaan of snel blijken te genezen, zowel als een plaats waar sommige ziekten haast automatisch iedereen schijnen aan te tasten, wel degelijk bestaan. Gezien de veelvuldigheid van dergelijke verschijnselen is het dwaas te stellen, dat dit alles nu alleen maar toeval is. Dan zal men een bron moeten aannemen. Deze kan men dan zoeken in de aarde zelf. In dat geval echter is de onregelmatige verdeling en de onevenredige frequentie van de verschijnselen wel wat vreemd.

Trachten wij na te gaan, wat er verder gaande is, dan blijkt, dat rond deze plaatsen altijd mensen leven of geleefd hebben, die een zeer bepaalde instelling hadden - positief of negatief - welke van de nu algemeen geldende instelling aanmerkelijk verschilt. Op grond hiervan zou ik willen stellen, dat een zekere wisselwerking tussen menselijk denken en materieel gebeuren ook langs deze weg aantoonbaar is. Nemen wij dit echter voor grotere invloeden en dingen aan, dan moet ook in het kleinere, zij het misschien minder opvallend, zoiets bestaan.

Wat u vanuit uzelf veroorzaakt, krijgt u als antwoord, terug uit uw omgeving, niet alleen vanuit de mensen, maar vanuit alle dingen. Hoe sterker uw innerlijke harmonie is, hoe groter de dienstbaarheid van de materie t.a.v. u zal zijn.

Wij komen dan terug tot ons beginpunt. Wanneer mijn harmonie niet gebaseerd is op feiten, maar op een illusie, zodat er in mij een extra onevenwichtigheid bestaat, zullen deze onevenwichtigheden, die immers niet erkend of beheerst kunnen worden, een veel sterkere invloed zowel op het Ik als op de omgeving uitoefenen.

Conclusie: als uw omgeving u iets aandoet, heeft u 90% kans, dat uzelf daaraan mede schuldig bent.

Nu deze tijd: wij zien hierin het toenemen van onevenwichtigheden. Het aantal mensen, dat zich enerzijds geroepen voelt de wereld normen te geven en voor zich anderszins deze normen verwerpt, evenals de groepen, die binnen hun omgeving zekere zeggingschap, een zekere plaats opeisen en gelijktijdig de daaruit voortspruitende verplichtingen verloochenen, neemt steeds toe. Het is dus logisch om te stellen, dat als resultaat van de onevenwichtigheden in een steeds grotere deel van de wereld, materiële fouten, structuurfouten, natuurverschijnselen op voor de mens ongunstige wijze, tot uiting zullen komen.

In dit verband wil ik nu op het verleden terugzien:

In 1953 werd door ons gezegd, dat de jaren tussen 1962 en 1966 zich zouden onderscheiden door een veelheid van rampen, waaronder ernstige, én gevaar voor een wereldoorlog. In 1955 en 1959 werd gewezen op spanningen en werkingen, die toen reeds werden waargenomen bij de zogezegde fouten van de aardkorst. In de jaren 1954, '55 en '57 werd gewezen op onregelmatigheden in het klimaat die op zouden kunnen gaan treden, waarbij men misschien zelfs op sommige punten van de aarde zou kunnen vrezende, een begin van een nieuwe ijstijd te zien.

Met al deze aanwijzingen, die ik opzettelijk uit een wat verder verleden van onze Orde put, in de zekerheid, dat de juistheid van het door mij aangehaalde ook nu nog te controleren is, wordt duidelijk, dat men in deze dagen te maken zal hebben met uitwerking van oorzaken, die in genoemde jaren reeds bestonden. Anders hadden wij toen in die tijd nooit dergelijke dingen reeds waar kunnen nemen en redelijk juist in de tijd plaatsen. Op grond van het feit, dat oorzaken voor huidige ontwikkelingen reeds toen kenbaar bestonden, zou ik willen stellen: een onevenwichtigheid begon bij een grotere deel van de mensheid reeds te ontstaan rond het jaar 1916. Dit heeft zich verder ontwikkeld, maar werd door oudere generaties afgeremd tot rond 1936. De schijn van stabiliteit, die toen verkregen werd, dankt men echter aan een bewuste blindheid voor de ontwikkelingen. Als gevolg ontstond een meer algemene onevenwichtigheid, welke voortkwam uit de angst voor een hernieuwde crisis en oorlog.

De oorlog zelf bracht de onevenwichtigheden nog scherper in focus, omdat menselijke waarden steeds verder achterbleven bij menselijke theorieën.

Wanneer men, combattant of non-combattant in oorlogshandelingen nolens volens op ernstige wijze betrokken raakt en verder ontdekt, dat men elkander niet goed kan vertrouwen, terwijl dierlijkheid in sommige gevallen een levenswaardige vorm van heldenmoed schijnt te worden, neemt onevenwichtigheid en zelfbedrog toe. Dit betekent, dat de generaties, die geboren werden tussen 1939 en 1944, reeds bij hun geboorte onder een zeer bijzonder spanning kwamen te staan. Het is duidelijk, dat zij een andere evenwichtigheid zoeken of kennen, dan de ouderen. Een groot deel van de mensen van heden, de ouderen vooral, zou echter toch tot dit verleden terug willen keren. Schijnbaar komt hieruit vooral een conflict tussen de generaties voort.

In wezen echter ontstaat voor alle mensen hierdoor een toenemende onevenwichtigheid, omdat zowel bij ouderen als jongeren het verzet niet gebaseerd is op werkelijk inzicht, maar op onbegrepen en onbeheerste emoties. Redelijke reacties nemen meer en meer af. Bij de ouderen komt men hierdoor tot een afschuiven, een "laat ons afwachten" systeem, bij de jongeren een systeem van: "als er maar iets gebeurt geeft het verder niet, wat dit is...". Deze groepen zijn dus strijdig met elkaar, maar daarnaast ook strijdig met zichzelf, omdat zij zeer wel innerlijk beseffen, dat hun wijze van handelen en denken geen feitelijke oplossing inhoudt. Het zal nu duidelijk zijn, dat de spanningen en dreigingen, die wij in het verleden vaststelden, mede in de mensheid verankerd waren.

Nu komen wij tot de jaren 1963-1964. Een tijd, waaromtrent wij o.m. zeiden, grote zeebevingen te verwachten in het gebied van de Stille Oceaan, waarbij een stad zou worden aangetast of vernietigd. Vloedgolven en zeebevingen plus ongewoon vaak voorkomende stormen verwachtten wij toen ook in de Atlantische Oceaan, waarbij wij meenden, dat ook hier verschillende kuststreken ernstig geteisterd zouden worden. Verder verwachtten wij - reeds in 1955 - voor deze jaren sterke vulkanische acties, die niet alleen beperkt zouden blijven tot Indonesië maar ook voor Zuid-Amerika, met uitwerkingen op Midden-Amerika, waarbij de spanningen ook van

psychologische aard zouden kunnen zijn, maar daarnaast natuurrampen in deze buurt verwacht moesten worden. Ook dit is voor een groot doel reeds waar geworden.

De mensen van vandaag hebben geen werkelijke interesses meer voor bv. geloof en politiek - iets waarop wij reeds in 1952 wezen - terwijl velen ook geen werkelijke belangstelling meer op kunnen brengen voor hun medemensen.

Voorbeeld: als er vroeger iemand in het water lag, bv. een kind, dan zou zelfs iemand, die niet of bijna niet zwemmen kon, proberen de drenkeling te redden. Nu mag er een hele familie in het water liggen, maar de omstanders zullen waarschijnlijk belangstellend blijven wachten, of er nog een held komt om hen te redden. Een mentaliteit, die zich distantieert van elke aansprakelijkheid elke verantwoordelijkheid, gelijktijdig echter erkennende, dat iemand deze verantwoordelijkheid moet dragen.

Voor de jongere generaties bestaat de mogelijkheid, dat er in 15 à 20 jaren een grotere overeenstemming groeit tussen daad en theorie. Voorlopig zitten wij echter met een onevenwichtige mensheid, die haar eigen milieu daardoor steeds onevenwichtiger en onbetrouwbaarder maakt. Het gevaar voor rampen enz., ook door materiaalfouten, is in deze dagen zeer groot en zal in de komende jaren waarschijnlijk nog sterk toenemen. De aarde zelf zal op steeds meer plaatsen ook zelf onevenwichtiger worden, waardoor aarde en natuur, de door de mens toch wel zeer begeerde stabiliteit van zijn en verschijnselen zal gaan ontberen. Dit zijn wisselwerkingen, die tot gevolg hebben dat de situaties in de komende jaren voor velen voornamelijk onaangenaam zullen zijn.

Hier volgt de vraag, of men daaraan als eenling misschien iets zal kunnen doen?

Ik meen, dat dit op de eerste plaats mogelijk zal zijn, door een leven te voeren, dat een geheel is. Het is dus beter, dat u slecht bent, maar dan ook geheel, eerlijk, bewust en oprecht slecht, dan half in alle dingen. Het is natuurlijk beter, dat u goed bent, maar dan ook werkelijk, bewust, geheel en oprecht goed. Beide mogelijkheden zijn te prefereren boven het nu zo vaak gebruikelijke goed praten en verkeerd doen. Probeer om juist te leven en te handelen, zonder ooit in strijd te komen met eigen principes, eigen voorstellingen en idealen.

De gedachte is een van de sterkste generatoren van zowel evenwicht als onevenwichtigheid. Het is dus de gedachtenuitstraling plus de hierdoor ontstane variatie in de aura, die op de materie rond de mens een sterke en vaak blijvende invloed zal uitoefenen.

Een bewust en intens gedachteleven van de mens is dus begeerlijk: daarvoor hoeft men heus niet enkel te gaan mediteren. Het is misschien een mooie sport, maar er zijn andere mogelijkheden ook. Wanneer u echter denkt, probeer rechtlijnig te denken. Wanneer u iets wilt, probeer het ook werkelijk intens te willen. Wanneer u iets aan de mensheid wilt geven, doe het bewust en met geheel uw wezen, zonder voorbehoud of uitvluchten. Op deze wijze kan men t.a.v. het vaak minder gerichte, minder intense en bewuste denken van de meerderheid nog een gunstig tegenwicht vormen.

Wij zijn tot de conclusie gekomen dat, om alle onaangename gevolgen van de onevenwichtigheden van heden tot 1972 te voorkomen, tenminste 20% van de mensheid weer zal moeten leren gericht en bewust te denken.

Om de aller onaangenaamste en grootste gevolgen van deze onevenwichtigheden te voorkomen, zowel wat de mensen, als wat de wereld betreft, zal men reeds kunnen volstaan met 0,8% van de wereldbevolking, die bewust en rechtlijnig leeft en denkt.

Wanneer wij de mogelijkheid willen scheppen, om tenminste door het juist richten van de vele heersende emoties het beste te bereiken, zo is daarvoor ongeveer 1 geestelijk meer bewuste mens per 1000 noodzakelijk. Wat toch nog een zeer behoorlijk aantal vormt. Het scheppen van evenwicht en de juiste wisselwerkingen zal dan ook nogal wat moeite kosten; het belangrijkste hierbij is, dat de mens vanuit zichzelf actief dient te worden, vanuit zich en voor zich verantwoordelijkheid wil dragen, zonder voorbehoud of uitstel.

Anders krijgen wij een toestand van: "De patiënt ligt waarschijnlijk op sterven. Laat ons een studietoelichting samenstellen, die het geval in alle details nagaat en registreert. Wanneer de patiënt het lang genoeg uithoudt, zullen wij hem zeker kunnen redden. Indien hij ondertussen succombeert, weten wij in ieder geval goed, waaraan."

Juist van deze mentaliteit zal men af moeten stappen. Beter een verkeerde beslissing, maar dan nu, dan een goed overwogen beslissing die eerst over jaren komt. Want dan heeft deze beslissing geen enkele waarde meer en zijn de problemen ondertussen gegroeid.

Wie vanuit zichzelf het heden wil beïnvloeden, zal dus ook snel moeten denken en handelen. Er is geen tijd voor alle bijkomstigheden. Handel echter altijd in overeenstemming met eigen begrippen van goed. Misschien meent u nu, dat u het meeste al eens eerder had gehoord. Van mijn kant wil ik dan constateren, dat wij in deze geest binnen Nederland reeds vanaf 1914 prediken en dit tot op heden nog steeds volhouden, omdat wij zo hier en daar toch wel eens wat bereiken. Wij hebben deze dingen reeds veel meer herhaald, dan u ze ooit gehoord hebt, en wij zouden ook wensen, dat dit overbodig was. Zolang u echter uw koek wilt eten en houden tegelijk, zullen wij blijven prediken om te voorkomen, dat u deze onevenwichtigheden blijft realiseren. Dan zullen wij onze conclusies, of zij nu gebracht worden in de vorm van een prognose, of eenvoudigweg als deel van een betoog, u steeds weer voor ogen stellen.

Enkele conclusies omtrent deze tijd wil ik u geven:

De mogelijkheid, dat aan het einde van dit jaar oorlogsgevaar dreigend en groot zal zijn, is 7:3.

De mogelijkheid, dat een reeks wereldrampen, welke ook de meer beschaafde gebieden van Europa kunnen aantasten evenals de USA en delen van Zuid-Amerika is ongeveer 4:1.

De mogelijkheid, dat de mensheid zo scherp verandert, dat deze dingen achterwege blijven en overbodig zijn is ongeveer 6:890.

De kans dat Berlijn opnieuw in het brandpunt van de belangstelling komt en conflicten veroorzaakt binnen twee jaren - mede de NATO en de UNO betreffende - is voor het komende jaar 1:10; voor de komende 2 ½ jaar 1:1.

De mogelijkheid, dat opnieuw een grotere opstand uitbreekt in een deel van het communistische blok, is op het ogenblik en voor dit jaar 1:17; binnen de komende 6 jaren 1:3.

De mogelijkheid, dat de juiste geestelijke leringen ook praktisch worden aanvaard, schatten wij tot onze spijt voor het komende jaar ongeveer 1:3500.

Deze kansberekeningen en conclusies zijn gebaseerd op de werkingen en stemmingen van deze dagen, daarbij rekening houdende met ontwikkelingen van de laatste 100 jaren om toevallige veranderingen mede in de berekeningen op te nemen.

Nu echter even een paar meer positieve waarden:

De mogelijkheid dat, zowel uit oudere als jongere generaties - als vroegste generatie rekenende hen, die in dit jaar de leeftijd van 18 jaar bereiken - bewuste werkers en leraren in voldoende mate zullen voortkomen, achten wij voor de komende 4 jaren ongeveer 5:1.

Het aantal bewuste leraren en werkers neemt toe. De kans, dat deze toename in de komende twee jaren buitengewoon intens is, achten wij wel zeer groot.

De mogelijkheid, dat hierdoor een nieuw inzicht en een nieuwe benadering van het leven en het goddelijke gaat ontstaan in de komende tijd is voor het komende jaar 1:25. Over de komende 4 jaren is dit waarschijnlijk 9:1.

De kans voor een geestelijke vernieuwing op kortere termijn is dus wel redelijk groot. De mogelijkheid dat hierdoor de vernieuwing binnen zeer redelijke tijd door de mens bewust aanvaard en volbracht wordt op een wijze, die haar ook in de materie onmiddellijk kenbaar maakt - zo dus, dat zelfs de dode materie daarop reageert, - is dus wel groot.

De voorbeelden, die ik reeds gaf, maken voldoende duidelijk, dat zowel geestelijk, mentaal als meer stoffelijk, grote veranderingen onvermijdelijk zijn, doch dat dezen mede uit de mens zelf, de eenling, zullen moeten voortkomen. Kenbare tekenen van dit gebeuren zullen ook in wereld en zelfs in dode materie kenbaar worden.

Wat wij als tekenen, als kenmerken van deze vernieuwing moeten beschouwen, zover zij in de materie plaats vinden?

Zowel voor het negatieve als voor het positieve kan worden gezegd, dat schijnbaar spontane mutaties voor zullen komen in vele gewassen - ook in handelsgewassen. In de komende 6 à 7 jaren moet dit zeker verwacht worden. Dan zullen wij veranderingen zien optreden in de gedragspatronen van dieren, waarbij ongetwijfeld een sterkere sterfte onder waterbewoners als vissen - niet integraal, maar in sommige soorten - verwacht kan worden. Ook het omgekeerde komt voor, zodat er over ongeveer 10 jaar sprake zal zijn van een sterker in aantallen optreden van de bruinvis, de dolfijn, daar deze soort door eigen intelligentie in staat zal zijn zich aan de eisen van het heden gemakkelijker aan te passen.

Verder kunnen wij rekening houden met een aantal rampen, die uiteindelijk gunstig zijn. Stel als voorbeeld een stadje, dat een bron van allerhande onaangenaamheden is. Een dergelijk stadje zal bv. door een aardbeving worden weggevaagd, met als gevolg, dat de bron van sociale of andere besmetting wordt verdeeld en kan worden overwonnen. Denk bv. eens aan stadjes als Reno en Las Vegas. Dit zou dus uiteindelijk gunstig kunnen zijn.

Rampen, die uit onevenwichtigheden van de mensen ontstaan, kunnen in de komende tijd, dankzij de inwerkingen van de vernieuwing, in vele gevallen positieve resultaten hebben. Wat dit betreft, zou het interessant zijn eens na te gaan, hoeveel rampen van de laatste tijd in meerdere of mindere mate tot gunstige resultaten hebben gevoerd voor de overlevenden - de slachtoffers nu even buiten beschouwing latende.

Nog een eigenaardig iets: in deze tijd zien wij ontzettend veel nieuwe staten ontstaan. Het gedrag van die staten is uit de aard der zaak volgens alle oude normen irrationeel, want zij zijn geboren uit een golf van irrationaliteit. Wanneer echter het gezamenlijk gedrag van deze staten plus hun onderlinge strijd, op een gegeven ogenblik een nieuwe balans schept, bv. buiten Afrika, zo kunnen wij stellen, dat de uiteindelijke resultaten gunstig zijn, ongeacht het lijden, dat daardoor zo hier en daar tijdelijk ontstond en de materiële moeilijkheden, waarmede men een tijd lang te kampen heeft.

Ik ben ervan overtuigd, dat wij reeds in het komende jaar op dit terrein verbluffende ontwikkelingen zullen zien. Vooral Afrika zal ons veel strijd of begin van strijd te zien geven, maar gelijktijdig voert dit alles tot een reëler benadering van de feiten door groepen en belangrijke personen, die op het ogenblik nog alleen naar hun niet op werkelijkheid gebaseerde ideeën zien.

Alles wat ik opnoemde, de feiten en mogelijkheden, die ik u gaf, betekenen een poging u een beeld te geven van de wisselwerkingen, die ontstaan tussen denken, begeren en werkelijkheid. Men zal altijd iets prijs moeten geven om iets nieuws te kunnen bouwen. Je kunt niet gelijktijdig een monument oprichten en op dezelfde plaats een parkeergarage bouwen. Men zal dus na moeten gaan, wat het meest noodzakelijk is, en, ongeacht de automobilisten in de zaal, vraag ik mij af, of dit de parkeergarage zal zijn. Wat belangrijk is, zal voorrang moeten krijgen. Men zal, in eigen leven zowel als in de wereld, vaak zien, dat op zich waardevolle dingen moeten sterven, moeten ten ondergaan, opdat er nieuwe, meer waardevolle dingen voor in de plaats kunnen komen, die beter passen in een nieuwe tijd.

Wanneer u nu ook leert, dat je voor alles de volle prijs moet betalen, dat men niets voor niets krijgt in het leven, en op grond hiervan toch bereid blijft te streven naar alles, wat u innerlijk en uiterlijk als juist erkent, kunnen wij wel zeggen, dat de moeilijkheden voor deze wereld na 1972 voorbij zullen zijn.

Alles wat ik gezegd heb, werd niet door "de geest" bepaald, maar aan de hand van goddelijke wetten tot stand gebracht - goed én kwaad - door het menselijke geslacht.

De door mij omschreven periode en de mensen die nu leven, bepalen al, wat komen gaat.

Waarmee ik mijn onderwerpje tot een einde heb gebracht.

Goedenavond, vrienden.

DE VERSCHILLENDE BETREKKINGEN TUSSEN DE VERSCHILLENDE VOERTUIGEN VAN DE MENS

Goedenavond, vrienden.

Mijn onderwerp voor heden is gebaseerd op de verschillende betrekkingen tussen de verschillende voertuigen van de mens.

Wanneer je jezelf gedraagt op een bepaalde wijze, dan kun je er rekening mee houden, dat alle reacties, die hierdoor gewekt worden, niet beperkt blijven tot het stoffelijke voertuig, of desnoods nog alleen tot levenslichaam en astraal voertuig, maar zich voortzetten in alle voertuigen, die het ego bezit.

De eerste regel zou dus mogen luiden:

Alles wat wij doen in een van onze voertuigen, zal in het totaal van de tot ons wezen behorende voertuigen tot uiting komen, daarin vastgelegd zijn en daarin werkingen veroorzaken. Hebben wij dit eenmaal gesteld, dan wordt het wat ingewikkelder. Willen wij echter een zo eenvoudig mogelijke vorm geven aan de waarheden, die hierbij betrokken zijn, dan kunnen wij zeggen:

Op het ogenblik, dat ik innerlijk geestelijke waarden erken, kan ik elke bestreving ondersteunen door mijn stoffelijk gedrag hieraan aan te passen. Heb ik mijn stoffelijk gedrag aangepast, dan volgt nog een conclusie: naarmate mijn beheersing en vrijheid in de materie groter zijn, zullen mijn mogelijkheden tot bewust streven met goede resultaten in elk van mijn geestelijke voertuigen groter worden.

Gaan wij uit van deze regeltjes, dan ontwikkelt zich voor ons ongeveer het volgende beeld:

Een mens leeft. In dit leven doet hij een grote reeks van ervaringen op, vele hiervan zijn incidenteel, toevalligheden. Zolang zij echter van toeval afhankelijk zijn, zullen wij nooit kunnen bepalen of, en zo ja, wat zij betekenen voor ons innerlijk leven of bv. onze esoterische bewustwording. Zodra wij echter iets bewust verrichten, bewust tot stand brengen, zal ons gehele wezen daaraan ook bewust deel hebben. Wij zullen dus alle krachten, daaruit voortvloeiende, alle mogelijkheden daarin bestaande, bewust kunnen gebruiken. En dat is zeer belangrijk, omdat een mens, die geestelijk wil streven, in dit geestelijke streven vaak in de eerste plaats uitgaat van het denkbeeld: wanneer ik nu maar blijf voortbestaan en geen kwaad doe, gaat het mij geestelijk reeds zeer goed. Dan echter is het gebeurde nog steeds incidenteel: het is niet bewust. Er is geen sprake van positieve, bewuste actie, maar alleen van een betrekkelijk negatieve selectie uit de toevalsmogelijkheden, die het Ik zonder eigen willen of zoeken zal ontmoeten.

Je zou dus uit moeten gaan van het standpunt:

Alles, wat ik in mijn eigen leven als het ware na rijp beraad, beheerst tot stand breng, geeft mij een gelijke mogelijkheid tot beheersing en actie in elke sfeer, waartoe ik krachtens mijn geestelijke voertuigen behoort. Dit houdt niet slechts in dat de mens die bewust, beheerst en overlegd werkt, ook een grotere Kracht krijgt zover het zijn geestelijke contacten betreft, maar houdt daarnaast in dat alles, wat men in de materie doet, waarbij een beroep op de geest mogelijk of noodzakelijk is, eenvoudiger de mogelijkheid tot het inschakelen van geestelijke krachten biedt, op eenvoudiger wijze deze geestelijke krachten tot uiting doet brengen in de stof en wel sterker naarmate dit alles meer bewust geschiedt.

Er is hier sprake van een wisselwerking, zoals er zovele zijn in ons bestaan en zeker ook een wisselwerking, waaraan het goed is de nodige aandacht te besteden.

De opbouw van de mens als totaal ego is reeds meerdere malen besproken, zodat wij daarover kort kunnen zijn. Toch wil ik in dit verband een oud beeld nog even aanhalen. Wanneer wij loden kogeltjes – hagel – nemen en dezen laten vallen van een hoogte van één meter, hebben zij een bepaalde energie, een doorslagkracht; dit betekent dus, dat zij met een bepaalde snelheid op de bodem neerkomen en daarin – mede bepaald door de hardheid van die bodem – een bepaalde afstand in zouden kunnen dringen. Laat ik een kogeltje van twee meter vallen, dan zal die doorslagkracht groter worden. Er is per kogeltje meer "energie van plaats", die omgezet wordt in energie van beweging. Laat ik een kogeltje vallen van tien meter, dan zal deze energie dus nog groter zijn. Het resultaat is dus, dat de kogeltjes, naarmate zij van grotere hoogte vallen, ook meer energie bevatten dan alle geheel gelijksoortige kogeltjes, die van een lager platform vallen.

Dit beeld nu kunnen wij gebruiken om ons de verhouding tussen geestelijke voertuigen en de menselijke wereld voor te stellen. Hoe hoger de sfeer, waartoe ik mij bewust verhef, of waaruit ik krachten ontvang, hoe meer beheerst en overlegd de daad in de stof is – dit is immers noodzakelijk om toegang te krijgen tot alle voertuigen van het Ik en alle sferen, waarmee dezen harmonisch zijn – hoe groter de krachten zullen zijn, die men in overeenstemming met eigen leven en daden aan de geest kan ontfangen. Dit is een eenvoudige manier om voor te stellen, hoe de energie van een bepaalde daad door het gelieerd zijn met hogere voertuigen van het Ik grotere waarde verkrijgen kan, zonder dat het wezen daarvan, of de oorzaak ervan, zelfs ook maar enige werkelijke verandering ondergaat.

Nu zult u zeggen: maar de innerlijke bewustwording heeft toch geen tot uiting komende energie van uit de hogere voertuigen van het Ik nodig? Wanneer men zo redeneert, meen ik, dat men een denkfout maakt, want wij zijn één geheel. Wij kunnen, waar wij ook leven en hoelang wij ook leven, geen werkelijk onderscheid maken tussen een stoffelijk en een geestelijk voertuig; tezamen vormen dezen nu eenmaal het Ik, zoals wij dit kennen. Wat binnen het Ik gebeurt, heeft esoterisch natuurlijk waarde. Maar wat dit Ik tot uiting brengt, is een demonstratie van deze esoterische waarde en maakt het innerlijk erkende eerst werkelijk waar voor ons. Wij mogen wel stellen, dat een innerlijke bewustwording altijd gepaard moet gaan met een vergroting van uiterlijke beleving en uiterlijke vermogens. Dit is mogelijks een lastige of zelfs onaanvaardbare stelling voor degenen, die menen dat zij geestelijk al zeer ver zijn, maar daaraan kan ik niets doen. Want het gestelde is toch werkelijk een waarheid als een koe.

Indien ik nu eens af wil gaan op hetgeen onze laatste Wereldleraar hierover heeft gezegd – waarbij ik vrij vertaal overigens – dan ontwikkelt hij in verband met alles wat ik reeds naar voren bracht, het volgende:

"Zo gij uzelf zijt en overlegd handelt, zo zijt gij uzelf in alle wereld en alle kracht is in u. Zoals men construerend een brug berekent, zo dient men te berekenen, wat eigen daad aan kracht en mogelijkheden met zich brengt. De mogelijkheden schijnen in het begin gering te zijn, maar eens bouwde men bruggen zonder te rekenen. Nu kan men, al lerende, veel grotere bruggen bouwen, die veel meer dragen, omdat men leerde te rekenen. Leer uit oorzaak- en gevolgwerkingen, uit de krachten, die in het Ik ontstaan, uit de goddelijke waarheden, die in u geopenbaard worden, leer de wetten kennen, die uw wezen beheersen. Bereken aan de hand van deze wetten uw eigen meest juiste gedrag en gij zult waarheid kennen en in waarheid leven."

Natuurlijk is dit een samentrekking van een veel langer betoog. U weet, dat onze Wereldleraar een soort ingenieur was en daarom nog al eens van meer technische gelijkenissen en beelden gebruik maakte. Wij vinden onmiddellijk na dit lesje in zijn werken een typische aanvulling van deze stellingen, daar namelijk waar de Wereldleraar tot zijn volgelingen zegt:

"Harmonie is het belangrijkste, wat er bestaat. Want zie: zo ik in harmonie ben, is niets met mij in strijd en ik zal mijn wezen kunnen uiten in zijn volheid. Waar echter een disharmonie bestaat, zal mijn wezen zich slechts kunnen uiten in zoverre het krachtiger is dan de waarden, waarmee de disharmonie bestaat. Het laatste is slechts zelden het geval. Men wordt door de disharmonie dan ook veelal beheerst. Wie beheerst wordt door disharmonieën gaat daaraan ten gronde."

Ik meen, dat je in de werkingen, die bestaan tussen geestelijke voertuigen en de stoffelijke mens, ook hiermede wel degelijk rekening zal moeten houden. Zodra je onevenwichtig bent of disharmonisch - en dat is bijna hetzelfde - zal je in de disharmonie of onevenwichtigheid iets binnen jezelf wekken, dat strijdig is met je persoonlijke uitingen. De tegenstellingen, die zo ontstaan tussen innerlijk weten en uiterlijk gedrag, kunnen worden tot iets, waardoor de geestelijke krachten, zover deze zich binnen je manifesteren volgens je bewustzijn, direct strijdig zijn met alles, wat je werkelijk zou willen.

Je wilt het hoogste geestelijke Licht bereiken en uitdragen. Maar omdat je niet harmonisch bent, kun je dit alleen ten koste van bv. veel lichamelijk lijden enz. Je wordt dus a.h.w. gedwongen te leven in situaties, waarin je niet of slechts met zeer veel moeite enigszins gelukkig kunt zijn, alleen, omdat je die harmonie niet bezit.

Als lering lijkt mij dit zeer interessant, want het sluit onmiddellijk aan op het volgende citaat, dat ik ontnam aan de leerstellingen van de Wereldleraar. Namelijk:

"Wie slechts voor zich leeft, zal zijn werkelijke wezen niet kunnen erkennen, wie slechts voor anderen leeft, aanvaard zijn eigen wezen niet. Doch wie leeft voor zich en anderen gelijkelijk, erkent de wereld, waarin hij bestaat en is daarom één met de kracht, die schept in het besef van eigen taak, plaats en vermogen."

Wanneer ik alleen voor mijzelf leef, ben ik een egoïst. Dat is logisch en duidelijk. Ik sluit mij daardoor in wezen van de wereld af. Dit behoeft geen verdere verklaring. Maar wanneer ik alleen voor anderen wil leven en mij zelf dus geheel uitsluit, wat gebeurt er dan? Dan ontbreekt mij het ene middelpunt, waarin alle besef en krachten uiteindelijk voor mij zullen moeten ontstaan. Ik kan mijn eigen wezen niet verwaarlozen: wanneer ik alleen maar ga leven voor die wereld buiten mij, dan zal ik spontaan, en krachtens mijn wezen nog wel spontaan streven, maar ik zal dit niet geheel bewust meer kunnen doen. Ik heb dan dus niet meer het vermogen om alles - wat er in mij bestaat - overlegd en op de juiste wijze te richten binnen de wereld. Ik zal geen ervaring, die door mij in de wereld wordt opgedaan, nog werkelijk om kunnen zetten in iets, wat voor mij persoonlijk een bijzondere betekenis heeft en zo vanuit de hoogste geestelijke voertuigen ook niet bewust krachten kunnen putten om dezen ook bewust aan de wereld rond mij te schenken.

U ziet, dat er aan de wisselwerking tussen stof en hogere geestelijke sferen en voertuigen nogal het een en ander verbonden is. Zonder nu te gaan vervallen in alle mooie en liefelijke woorden als naastenliefde enz., meen ik toch wel dat gesteld mag worden, dat eigen geestelijk belang van ons vergt, dat wij onze banden met de wereld erkennen. Evenzeer vergt, naar ik meen, een bewust bereiken op grond van het voorgaande, dat wij ons ook van ons zelf en onze eigen belangen te allen tijde bewust blijven.

Pas wanneer dit het geval is, zullen wij bewust kunnen kiezen en zullen wij ons eigen belang, zoals dit ogenblikkelijk voor het Ik bestaat in vele gevallen - juist door ons besef van eigen belang en wereld - terug kunnen doen treden voor het belang van de gemeenschap, waarvan wij dan ook bewust deel uitmaken. Dan eerst ontstaat die kosmische harmonie, waarmee wij innerlijk de grootste bereikingen kunnen hebben.

Wanneer ik in mijzelf zou kunnen opstijgen - als mens - tot bv. het witte of gouden Licht, zo zal er hierdoor voor mij een zodanige afstand gaan ontstaan tussen mijn eigen kleine daden en bewustwordingen, en de grote waarde, die daarin hierboven ligt, dat de doorslagkracht van al dit hogere, van alles wat uit het hogere nu tot mij komt, in vergelijking tot mijn eigen bestaan en onmiddellijk - bv. stoffelijk kunnen - onmetelijk groot en sterk zijn.

Toen men vroeger in de oorlog nog Zeppelins gebruikte, gooide men vandaar vaak met lood gevulde pijltjes uit, omdat deze zo snel en met zoveel kracht konden vallen, dat zij eenvoudig door stalen helmen, hout enz. heen konden dringen. Zij waren a.h.w. kogels, die uitgeworpen, niet afgeschoten werden.

Op soortgelijke manier moeten wij leren de krachten van onze hogere voertuigen en de sferen, waartoe zij behoren, te gebruiken. Kunnen wij met ons bewustzijn of zelfs maar onze aanvaarding doordringen tot deze hogere werelden, dan zal de kleinste daad, die door ons in eigen wereld wordt gesteld met de juiste intentie, wil en beheersing, daar in de hogere sfeer een soortgelijke ontwikkeling doen ontstaan die via de innerlijke harmonie zich op aarde mede zal uiten. Door het grote verschil in kracht- en trillingsniveau tussen deze sfeer en de wereld, waarin je leeft, zal de zo vanuit het Hogere geuite kracht een omvang hebben, die, gezien de eigenlijke oorzakelijke daad, schijnbaar onredelijk groot is. De versnelling die door het verschil in niveau ontstaan is, is zo groot, dat men zich vaak het verband tussen eigen daad en de gevolgen niet meer voor kan stellen. Men kan zich niet realiseren, dat men door een enkele kleine handeling, een enkel woord desnoods, honderden mensen gelukkig zou kunnen maken of zieken zou kunnen genezen. Toch is dit waar. De enige voorwaarde hiertoe is, dat men zich van eigen hogere leven bewust wordt en leert tot deze hogere sferen door intentie, bewustzijn en wil, door te dringen.

Hoe men dit moet doen, is een hoofdstuk op zich. De wereldleraar heeft daarover het volgende gezegd:

"Wanneer men alles weet te vergeten en zich, van zichzelf bewust, richt op de kracht van God, die men in zich erkent, bereikt men het hoogste binnen het Ik, dat bewust levend en ontwikkeld bestaat. Men zal van daaruit krachten en weten kunnen ontleen, indien deze noodzakelijk zijn om bewuster en juist op aarde te leven."

Met deze eenvoudige stelregel geeft hij ons, naar ik meen, het gehele recept.

Er is geen sprake van een moeizaam opwaarts klauteren. Er is in deze regel eerder sprake van een zichzelf bewust beperken. Wij moeten, op het ogenblik dat wij tot het geestelijke willen gaan, de wereldwaarden vergeten en alles vergeten, buiten de voorstelling van Licht of God, zoals deze in ons leeft. Op het ogenblik, dat wij dit bereiken en onze intentie in de materie en het hogere a.h.w. gelijkelijk is geregistreerd, is er harmonie. Deze harmonie zal blijven bestaan, tot de intentie is vervuld en dus de gerichtheid die in het Hogere werd vastgelegd, afgelopen is - tenzij wij in de stof van mening of streven veranderen en zo bewust de harmonie verbreken.

De Kracht, die wij hieraan kunnen ontleen, blijft tot onze beschikking, zolang in de stof nog een harmonie met de oorspronkelijke intentie blijft bestaan. Er zijn natuurlijk nog vele dergelijke punten i.v.m. dit onderwerp te geven, maar op een bijeenkomst als deze kan men daarop niet voldoende ingaan. Ik wil echter zover dit nu verantwoord is, trachten om de meest interessante delen van dit onderwerp in enkele regels neer te leggen. Dezen spreken tot hen, die zoeken, veelal het duidelijkst. In de eerste plaats zal ik dan moeten stellen:

1. Bewustheid van handelen impliceert het erkennen van intentie. Naarmate de intentie innerlijk meer gebonden is met begrip van hogere krachten en waarden, zullen de gevolgen van de verwerkelijkte intentie op aarde groter zijn.

2. Het is de gerichtheid, die in mijzelf ontstaat door de intentie, welke in dit verband de waarde bepaalt van mijn daad, handeling, in zoverre dit dus het ontleen van krachten aan God of innerlijk wezen betreft.

Dientengevolge is niet de daad op zich, maar vooral de intentie en de verbondenheid, die men daarin erkent met het Goddelijke, belangrijk. Hierdoor alleen ontstaat de begeerde werking en kracht, ongeacht de verdere aspecten van intentie en daad binnen het menselijk bewustzijn.

3. Aangezien het wezen van de mens in elk van zijn voertuigen weer wat anders wordt uitgedrukt, maar heel vaak een overzicht van het geheel, zoals dit in de hoogste voertuigen pleegt te bestaan, voor de lagere voertuigen maar ten dele vatbaar, kenbaar is, kan nog worden gesteld, dat niet alleen maar krachten zullen worden overgedragen op voornoemde wijze, maar ook inzichten, bewustzijn en intuïtieve erkenningen op deze wijze vanuit het Hogere in stof of lagere voertuigen van het Ik ontwikkeld zullen worden.

4. Hetgeen aan kracht of bewustzijn verwerkelijkt wordt, zal niet slechts voeren tot resultaten in de wereld buiten het Ik, maar tevens tot een sterkere integratie van het Ik voeren, en een zuiverder erkenning van de mogelijkheden, bedoelingen en werkelijke taken van het Ik voeren.

Het klinkt misschien moeilijk en gewichtig, maar is dit in wezen niet. Het is alleen het samenvatten in een regel, het bij elkaar brengen van allerhande facetten, waardoor dit u misschien wat moeilijk toeschijnt.

Het laatste deel van mijn taak voor heden brengt ons dan tot de vraag: wat hebben tussenliggende voertuigen hiermede nog verder te maken?

Zeker is, dat niet iedereen zijn hoogste voertuigen onmiddellijk bewust zal bereiken. Begrip als: "het Hoogste", kan aanmerkelijk verschillen. Hoe meer dit begrip in menselijke vormen en woorden gedefinieerd wordt, hoe dichter het waarschijnlijk nog bij de stof zal liggen en hoe dichter dus ook het voertuig, dat als hoogste doel van je Ik bereikt kan worden, dus nog nabij de stof zal zijn gelegen. Gezien menselijk denken en leven, zijn alle bij beroep op het Hogere in de praktijk tussenliggende voertuigen min of meer betrokken. Hieromtrent bestaat een aardig regeltje:

"Elk voertuig staat in relatie met het hogere voertuig, erkent en verwerkelijkt de intenties daarvan binnen de beperkingen van eigen sfeer en wereld. Elk voertuig zal t.a.v. elk lager voertuig fungeren als stimulans, heerser of geleider, in overeenstemming met de binnen dit voertuig erkend bestaande intenties."

Wat er dus eenvoudigweg op neerkomt, dat, zo wij met onze intentie het hogere voertuig bereiken, niet alleen dit hogere voertuig ons kracht zal verschaffen, maar dat alle andere voertuigen van het Ik - onverschillig of deze al dan niet bewust gekend worden, want dit is hier niet bepalend of noodzakelijk - vanzelf in de harmonische reactie worden ingeschakeld.

Wij kunnen dus zeggen, dat als het loden balletje van ons hoogste platform valt, een soortgelijk balletje van alle lagere platforms op dezelfde plaats zal gaan vallen. Waarbij wij dus bovendien nog het mooie verschijnsel zien, dat op een in hoogste bewustzijn bereikte intentie een wisselwerking tussen stof en geest is gevat, die een mede reageren volgens hetzelfde beginsel inhoudt van elke hoofdtrilling of sfeer, die als deel van het Ik bestaat, en de oorspronkelijke kracht van het hoogste voertuig, die vaak niet begrepen wordt, op meer begrijpelijke wijze verwerkt kan worden, door een soortgelijke inwerking en kracht, die het Ik en Ik-bewustzijn bereiken vanuit elk lager voertuig.

De mogelijkheden waarover men ook als mens op aarde dus krachtens zijn innerlijke wereld beschikken kan, zijn wel buitengewoon groot.

Het moeilijke is alleen maar, dat de mens, om hiervan gebruik te kunnen maken, beheerst en overlegd dient te kunnen reageren. Een zekere beheersing in de stof, begrip in de stof, overleg - samen in wezen een vorm van kennis - zijn primair noodzakelijk.

Er zijn geen ingewikkelde formuleringen nodig. Soms kunnen dezen u wel helpen om iets te bereiken. Formuleren, regels, theorieën, zijn allen echter slechts hulpmiddelen.

Kort en goed: om de wisselwerkingen tussen de geestelijke voertuigen en het stoffelijke deel van het Ik tot werkelijkheid en bewuste werkelijkheid te maken, is geen systeem noodzakelijk. Elk systeem, dat voor het Ik aanvaardbaar en bruikbaar is, kan enkel gebruikt worden om deze wisselwerkingen duidelijker te formuleren, wat het mogelijk maakt binnen het Ik een meer overlegd en bewust beeld te krijgen van eigen stoffelijke handelingen en daarmee gepaard gaande geestelijke reacties.

Waarmede mijn onderwerp ten einde is.

Vraag: Moeten wij dan niet de namen en eigenschappen van al onze voertuigen kennen?
Antwoord: Dezen zijn niet belangrijk. Wij zeggen zo vaak: Het stoffelijk voertuig wordt onmiddellijk vergezeld door een astraal voertuig, een levenslichaam en een mentaal voertuig. Het mentale voertuig is verbonden met verschillende klank- of trillingsvoertuigen, waaruit de voertuigen van het geschakeerde licht weer komen, welke hun einde en bron vinden in het centraal Ik-voertuig van wit Licht, waarin zich de ziel onmiddellijk en geheel openbaart. Een mooi zinnetje, dat u niet helpt, omdat u zich dit alleen eenvoudig weg niet voor kunt stellen.

Ik heb getracht mijn betoog eenvoudig te houden, door te wijzen op innerlijk besef, een vorm van geloof dus, waardoor het u mogelijk zal zijn, ook zonder lange studies en vele verstandelijke inspanningen met het gegeven geheel onmiddellijk te werken. Zou u te veel van de voertuigen weten, dan is bovendien het gevaar groot, dat u zich in de eerste plaats met deze voertuigen bezig zou gaan houden.

Het is voor u noodzakelijk te begrijpen, dat elk geestelijk voertuig, dat in uw bewustzijn de hoogste waarde vertegenwoordigt - ongeacht de werkelijke plaats, eigenschappen enz. daarvan - bereikt kan worden door eigen intentie daarop te richten, terwijl krachten daaraan ontleend kunnen worden door het stellen van een daad, door de harmonische handeling.

Nu moet ik echter antwoorden op een bestuursvraag, die mij aan het begin van deze avond werd gesteld.

Men heeft verzocht weer een vraagavond te beleggen. Aangezien wij de volgende week een gast verwachten, convenieert ons dit niet. Indien men er prijs op stelt, zullen wij dit dus twee weken daarna doen. Vraagstelling in het tweede deel van de avond, het onderwerp voor het eerste deel kan door uzelf worden gesteld. Ik hoop, dat dit voldoende en duidelijk is.

Goedenavond.